

Nader bekeken

Marianne Bottriaux tekst

A la belle dentellière (1/2)

Foto: Marianne Bottriaux

'Groote zomeropruiming' staat in het rood dwars op de folder van een Haagse furnituurenwinkel. Het eerste woord is geschreven op de manier die in 1914 gold. Want, ik neem u mee terug naar een tijd van meer dan een eeuw geleden. Een van onze leden hield thuis ook een grote opruiming en kwam 'Le Petit Courrier' tegen. Zonde om weg te gooien, dacht mevrouw S. Thijsse uit Lelystad en stuurde het op naar de redactie. Ik zie er altijd wel een artikel in en houd ervan om te gaan struinen in archieven. Sinds meer dan vijftig jaar kan het neuzen in het

verleden gemakkelijk vanuit de luie stoel gebeuren. Via internet vindt men veel informatie. Iedere keer weer ben ik verbaasd over de vondsten. Ik wist niet dat er toen veel vastgelegd werd en het is verbazend hoeveel onzichtbare handen ervoor zorgen dat het beschikbaar is voor iedereen door het scannen of fotograferen en op een site te plaatsen. Waar vond de grote opruiming plaats? In Den Haag, in een pand aan het Noordeinde, op nummer 156 waar 'les grands magasins' gevestigd waren. Kijkt u maar naar de afgedrukte pagina's van de folder om een idee te krijgen van wat er allemaal aangeboden werd.

Architectuur

Het pand op zich, zo leert het kadaster ons, dateert al van 1700, maar is later in bakstenen herbouwd. Het is nu een rijksmonument en de stijl die men eraan toekent, heet eclectisme. Dit betekent dat het elementen bevat die geleend zijn van verschillende bouwstijlen. De laatste grote aanpassingen dateren van 1890. Het pand heeft een bakstenen lijstgevel en het schilddak is met pannen bedekt. De winkelpui is versierd met een rijk geornamenteerd hardstenen lijst uit het begin van de twintigste eeuw. Ik vroeg mij af of de bestemming van het pand al bekend was bij de herbouw of renovatie, waardoor ik op zoek was naar elementen die refereren aan kant. In de hardstenen put zijn gestileerde, florale en dierlijke motieven te zien. Maar voor de vensters zijn er raamhekjes, die kanten werk nabootsen.

Frans taal

Als men specifiek naar de tekst van de folder kijkt, ziet men dat de Nederlandse taal doorspekt is met Franse woorden en zinnen. Tegenwoordig klagen puristen dat er veel Engelse termen in gewone teksten gebruikt worden, maar het Frans is in Nederland vanaf de zeventiende eeuw de taal van de elite. Zou het juist zijn om te concluderen dat de bezoekers van die winkel tot de elite behoorden door het aangeboden assortiment? Of was Den Haag zelf de reden van het taalgebruik? Frans was ook de ambtelijke en diplomatieke taal. In een publicatie van DBNL (Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren) in samenwerking met Neerlandia uit 2011 wordt gerefereerd aan een artikel uit 1911 waarin wordt gepleit om de landelijke talen te gebruiken. Als bewijs worden een aantal voorbeelden genoemd van winkelfolders waar, met het opvoeren van Franse termen, de plank totaal

misgeslagen wordt. Een daarvan is de reclame van een aardappelhandelaar uit Groningen met kromme, verbasterde Franse woorden. Je zou nu zeggen dat Google translator er aan te pas is geweest. Ook 'A la belle dentellière' wordt genoemd, maar hier zijn geen fouten te ontdekken. Alleen de verbazing over het gebruik van 'Salon d' Automne'.

In de volgende editie leest u meer over de prestatie van 'A la belle dentellière'.

Baanbeige foto: Mariet van Randwijk